

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

TỔNG VĂN ĐOẢN

**NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG SỬ DỤNG HÓA
CHẤT BẢO VỆ THỰC VẬT VÀ NHẬN THỨC,
THỰC HÀNH CỦA NGƯỜI DÂN SAU KHI ÁP
DỤNG MỘT SỐ BIỆN PHÁP TRUYỀN THÔNG
BẢO VỆ SỨC KHỎE VÀ MÔI TRƯỜNG
TẠI HUYỆN VĨNH LỘC, TỈNH THANH HÓA**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
KHOA HỌC MÔI TRƯỜNG**

Thái nguyên, năm 2016

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

TỔNG VĂN DOãn

**NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG SỬ DỤNG HÓA
CHẤT BẢO VỆ THỰC VẬT VÀ NHẬN THỨC,
THỰC HÀNH CỦA NGƯỜI DÂN SAU KHI ÁP
DỤNG MỘT SỐ BIỆN PHÁP TRUYỀN THÔNG
BẢO VỆ SỨC KHỎE VÀ MÔI TRƯỜNG
TẠI HUYỆN VĨNH LỘC, TỈNH THANH HÓA**

Ngành: Khoa học môi trường

Mã số ngành: 60.44.03.01

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
KHOA HỌC MÔI TRƯỜNG**

Người hướng dẫn khoa học: TS. Nguyễn Thanh Hải

Thái Nguyên, năm 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực và chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi xin cam đoan rằng, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả luận văn

Tổng Văn Doãn

LỜI CẢM ƠN

Trước hết, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn trân trọng tới Đảng uỷ, Ban Giám hiệu, Phòng Đào tạo đại học, các thầy cô giáo, Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên đã tạo điều kiện tốt nhất để tôi hoàn thành đề tài khoa học của mình .

Tôi xin chân thành cảm ơn Sở Tài nguyên và Môi trường Thanh Hóa, Chi cục Bảo vệ môi trường tỉnh Thanh Hóa, Chi cục Bảo vệ Thực vật tỉnh Thanh Hoá, phòng Nông nghiệp và Phát triển nông, phòng Tài nguyên và Môi trường huyện Vĩnh Lộc và Hợp tác xã Nông nghiệp các xã Vĩnh Phúc, Vĩnh Thành, Vĩnh Tiến của huyện Vĩnh Lộc, tỉnh Thanh Hóa đã tạo mọi điều kiện để tôi triển khai đề tài.

Tôi xin chân thành cảm ơn TS. Nguyễn Thanh Hải là người đã giúp đỡ, hướng dẫn tôi trong quá trình thực hiện đề tài.

Cuối cùng, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới gia đình và đồng nghiệp đã giúp đỡ, động viên tôi trong quá trình thực hiện đề tài.

Xin trân trọng cảm ơn!

Học viên

TỔNG VĂN DOÃN

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT.....	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH	ix
MỞ ĐẦU	1
1.1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
1.2. Mục tiêu nghiên cứu	2
1.2.1. Mục tiêu tổng quát.....	2
1.2.2. Mục tiêu cụ thể	2
1.3 .Ý nghĩa của đề tài	2
1.3.1. Ý nghĩa trong học tập và nghiên cứu khoa học	2
1.3.2. Ý nghĩa trong thực tiễn.....	2
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1 Hiểu biết chung về HCBVTV.	3
1.1.1 Nguồn gốc, sự ra đời của HCBVTV.	3
1.2. Cơ sở khoa học	3
1.2.1. Cơ sở lý luận.....	3
1.2.2. Cơ sở pháp lý.....	4
1.2.3. Phân loại hóa chất bảo vệ thực vật	5
1.2.4. Các tác động của một số nhóm hóa chất bảo vệ thực vật phổ biến.....	8
1.2.5. Kỹ thuật sử dụng thuốc BVTV	10
1.2.6. Ưu, nhược điểm của biện pháp dùng thuốc hóa học trong BVTV	11
1.3. Tình hình sử dụng HCBVTV trên Thế giới và Việt Nam	12
1.3.1. Tình hình sử dụng HCBVTV trên Thế giới	12
1.3.2. Tình hình sử dụng HCBVTV ở Việt Nam	13
1.4. Tác động có hại của HCBVTV đối với sức khỏe con người và môi trường.....	14

1.4.1 Tác động có hại của HCBVTV đối với sức khỏe con người.	14
1.4.2. Tác động có hại của HCBVTV đối với động vật và môi trường.	17
1.5. Nguyên tắc dự phòng nhiễm độc HCBVTV	20
CHƯƠNG 2: ĐỐI TƯỢNG PHẠM VI, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	24
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	24
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu	24
2.1.2. Phạm vi nghiên cứu	24
2.2. Địa điểm và thời gian tiến hành.....	24
2.3. Nội dung nghiên cứu	24
2.3.1. Đánh giá thực trạng sử dụng hoá chất bảo vệ thực vật của người dân tại huyện Vĩnh Lộc, tỉnh Thanh Hóa.....	24
2.3.2. Đánh giá nhận thức, thực hành của người dân về sử dụng hoá chất bảo vệ thực vật sau khi áp dụng một số biện pháp truyền thông tại huyện Vĩnh Lộc, tỉnh Thanh Hóa.....	24
2.3.3. Đề xuất được các biện pháp quản lý và sử dụng HCBVTV một cách phù hợp.	24
2.4. Phương pháp nghiên cứu	24
2.4.1. Phương pháp thu thập số liệu, tài liệu.	25
2.4.3. Phương pháp chọn mẫu và cỡ mẫu.....	25
2.4.4.Các biện pháp triển khai	26
2.4.5. Phương pháp xử lý và phân tích số liệu	28
CHƯƠNG 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	29
3.1. Đánh giá thực trạng sử dụng hoá chất bảo vệ thực vật của người dân tại huyện Vĩnh Lộc, tỉnh Thanh Hóa.....	29
3.1.1. Đặc điểm chung của đối tượng nghiên cứu.....	29
3.1.2. Đánh giá thực trạng phân phối, lưu trữ và sử dụng HCBVTV	31
3.1.2.1. Thực trạng phân phối và lưu trữ HCBVTV	31
3.2.2 Thực trạng sử dụng HCBVTV	35
3.2. Đánh giá nhận thức, thực hành của người dân về sử dụng hoá chất bảo vệ thực vật sau khi áp dụng một số biện pháp truyền thông tại huyện Vĩnh Lộc, tỉnh Thanh Hóa	38

3.2.1. Nhân lực và các biện pháp truyền thông tại huyện Vĩnh Lộc, tỉnh Thanh Hóa ..	38
3.2.2. Đánh giá nhận thức của người trực tiếp pha và phun HCBVTV trước và sau một số biện pháp truyền thông.....	38
3.2.3. Thực hành của người trực tiếp pha và phun HCBVTV trước và sau một số biện pháp truyền thông	47
3.2.4. Một số nhận xét về công tác quản lý, phân phối HCBVTV tại 3 xã nghiên cứu.....	58
3.3. Đề xuất các giải pháp quản lý và sử dụng HCBVTV một cách phù hợp.....	61
3.3.3. ây dựng, lắp đặt hệ thống cống thu gom bao bì, vỏ chai thuốc BVTV	63
3.3.4. Xây dựng nội dung kiểm tra việc sử dụng thuốc BVTV.....	63
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	64
1. Kết luận.....	64
2. Đề nghị	65
TÀI LIỆU THAM KHẢO	66
TIẾNG VIỆT	66
TIẾNG ANH.....	68

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

BHLĐ	Bảo hộ lao động
DDT	Dichlore Diphenyl Trichlorethyl
EPA	Environment Protection Agency - Ủy ban bảo vệ môi trường
FAO	Food and Agricultural Organization - Tổ chức Nông nghiệp và Thực phẩm thế giới
HCBVTV	Hoá chất bảo vệ thực vật
HTX	Hợp tác xã
IPM	Intergrated Pest Management – Chương trình Quản lý dịch hại tổng hợp
KAP	Knowledge, Attitude, Practice - Nhận thức, thái độ, thực hành
PAN	Pesticide Action Network - Mạng lưới Quản lý HCBVTV
WHO- TCYTTG	World Health Organization - Tổ chức Y tế thế giới
TĐNT	Trình độ nhận thức
TT	Truyền thông
VIETGAP	Vietnamese Good Agricultural Practices - Chương trình thực hành sản xuất nông nghiệp tốt của Việt Nam

DANH MỤC CÁC BẢNG

	Tên bảng	Trang
Bảng 1.1.	Theo độc tính HCBVTV được WHO phân nhóm như sau.....	7
Bảng 3.1.	Phân bố nhóm tuổi người trực tiếp pha và phun HCBVTV	29
Bảng 3.2.	Phân bố về TĐHV của người trực tiếp pha và phun HCBVTV	30
Bảng 3.3.	Địa điểm nông dân thường lựa chọn mua HCBVTV	31
Bảng 3.4.	Vị trí gia đình thường cất giữ HCBVTV (n=96)	32
Bảng 3.5.	Công tác truyền thông tại thời điểm điều tra ban đầu	33
Bảng 3.6.	Các hình thức truyền thông tại thời điểm điều tra ban đầu.....	33
Bảng 3.7.	Số lần phun HCBVTV trong một năm (n=390).....	35
Bảng 3.8.	Thực trạng sử dụng thuốc bảo vệ thực vật sinh học	36
Bảng 3.9.	Diện tích phun HCBVTV một người phun/vụ.....	37
Bảng 3.10.	Tổng hợp nhân lực và các biện pháp truyền thông	38
Bảng 3.11.	Nhận thức của người dân về vạch màu trên nhãn sản phẩm.....	38
Bảng 3.12.	Nhận thức của người dân về phối hợp thuốc khi phun	39
Bảng 3.13.	Thực trạng chất lượng bình phun được sử dụng	40
Bảng 3.14.	Vị trí bình phun bị rò rỉ	42
Bảng 3.15.	Nhận thức của người dân về 4 đúng khi phun	43
Bảng 3.16.	Nhận thức của người dân về xử trí khi bị nhiễm độc HCBVTV	44
Bảng 3.17.	Nhận thức của người dân khi lựa chọn độ độc của HCBVTV	45
Bảng 3.18.	Nhận thức của người dân về lựa chọn thời tiết khi phun	45
Bảng 3.19.	Nhận thức của người dân về chọn thuốc khi không biết rõ dịch hại	46
Bảng 3.20.	Nhận thức về tuân thủ thời gian cách ly của HCBVTV	47
Bảng 3.21.	Tỷ lệ người dân phun HCBVTV khi cây ra hoa	47
Bảng 3.22.	Thực trạng sử dụng BHLĐ khi pha HCBVTV	48
Bảng 3.23.	Thực hành của người dân khi pha HCBVTV	49
Bảng 3.24.	Thực trạng ăn uống, hút thuốc trước, trong khi pha, phun	49
Bảng 3.25.	Thực hành pha HCBVTV bị dính rót vào cơ thể.....	51
Bảng 3.26.	Thực trạng sử dụng BHLĐ trong khi phun HCBVTV	51
Bảng 3.27.	Thực hành phun HCBVTV bị dính rót vào cơ thể.....	52

Bảng 3.28. Thực trạng thực hành của người dân về vệ sinh sau phun thuốc.....	53
Bảng 3.29. Địa điểm người dân súc rửa bình sau phun.....	54
Bảng 3.30. Tư trang của người dân bị thấm ướt HCBVTV khi phun.....	54
Bảng 3.31. Thực trạng xử lý HCBVTV còn sót trong bao bì	55
Bảng 3.32. Tình hình vệ sinh cá nhân của người dân sau phun.....	56
Bảng 3.33. Nhận thức đúng của người dân trước và sau truyền thông	57
Bảng 3.34. Thực hành đúng của người dân trước và sau truyền thông.....	57